

Research Paper

[10.22034/IJFP.2023.1971606.1178](https://doi.org/10.22034/IJFP.2023.1971606.1178)

Relational Ethics as a Predictor of Success and Failure in Marriage

Reza Khojasteh Mehr^{1*}, Zahra Khorsandi², Zabihollah Abbaspour³

1. Counseling Department, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
2. M.A. Student, Counseling Department, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
3. Counseling Department, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Article Info.	Abstract
Received: 27.04.2022	Abstract Finding effective variables in marriage success has always been considered by counselors and psychotherapists. Relational ethics refers to trust, justice, loyalty, responsibility and merit in relationships and affects the fairness of relationships. Relational ethics has two vertical (Ethics in the family of origin) and horizontal (Ethics between partners) dimensions. The aim of the present study was to determine relational ethics as a predictor of success and failure of women's marriage. The studied population of the current research was women following divorce procedure and normal women in Ahvaz city. The research sample consisted of 150 women following divorce and 150 normal women whom were selected by available sampling method. The participants completed the relational ethics scale and demographic information questionnaire created by the researcher. In this research, Discriminant analysis was used to analyze the data. The results showed that the linear combination of the components of relational ethics in the family of origin and the components of relational ethics in marital relationships were strong predictor of the success and failure of women's marriages, and the discriminant analysis method showed that the components of trust and justice, loyalty and entitlement in family of origin and the components of trust and justice and loyalty in marital relationships discriminated success and failure of marriage individually. However, the component of entitlement in marital relationships could not discriminate success and failure of marriage individually. Horizontal relational ethics has a stronger predictive power than vertical relational ethics; therefore, it can be concluded that relational ethics has a decisive role in predicting family functions and the durability of marital relations. Therefore, considering the effect of relational ethics, it is suggested that the mentioned variable be taken into consideration in the stability of marriage.
Accepted: 17.11.2022	
Keywords:	
<i>Relational ethics,</i>	
<i>Marriage success,</i>	
<i>Marriage failure,</i>	
<i>Marital stability,</i>	
<i>Divorce</i>	
*Corresponding author Email: khojasteh_r@scu.ac	
How to Cite: Khojasteh Mehr, R., Khorsandi, Z., Abbaspour, Z. (2022). Relational Ethics as a Predictor of Success and Failure in Marriage. <i>Journal of Family Psychology</i> . 9(2), 115-129.	

اخلاق رابطه‌ای به‌عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست در ازدواج

رضا خجسته مهر^{۱*}، زهرا خرسندی^۲، ذبیح‌الله عباسپور^۳

۱. گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۲. گروه مشاوره، دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۳. گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۷	چکیده
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۶	یافتن متغیرهای مؤثر در موفقیت ازدواج همواره مورد توجه مشاوران و روان‌درمانگران بوده است. اخلاق رابطه‌ای به اعتماد، عدالت، وفاداری، مسئولیت‌پذیری و استحقاق (شایستگی) در روابط اشاره دارد و منصفانه بودن روابط را تحت تأثیر قرار می‌دهد. دارای دو بعد عمودی (اخلاق در خانواده اصلی) و افقی (روابط بین همسران) است. هدف پژوهش حاضر تعیین اخلاق رابطه‌ای به‌عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان بود. جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر زنان متقاضی طلاق و عادی شهر اهواز بودند. نمونه پژوهش شامل ۱۵۰ زن متقاضی طلاق و ۱۵۰ زن عادی بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان مقیاس اخلاق رابطه‌ای و پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی محقق ساخته را تکمیل کردند. در این پژوهش برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل ممیز استفاده شد. نتایج نشان داد که ترکیب خطی مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در خانواده اصلی و مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در روابط زناشویی پیش‌بین قوی موفقیت و شکست ازدواج زنان بود و روش تحلیل ممیز تفکیکی نشان داد که مؤلفه‌های عدالت و انصاف، وفاداری و استحقاق در خانواده اصلی و مؤلفه‌های عدالت و انصاف و وفاداری در روابط زناشویی هر کدام به تنهایی موفقیت و شکست ازدواج را به‌خوبی از هم تفکیک کردند؛ اما مؤلفه استحقاق در روابط زناشویی به‌تنهایی قادر به تفکیک موفقیت و شکست ازدواج نبود. اخلاق رابطه‌ای افقی نسبت به اخلاق رابطه‌ای عمودی نیز قدرت پیش‌بینی قوی‌تری دارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اخلاق رابطه‌ای نقش تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی کارکردهای خانواده و ماندگاری روابط زناشویی دارد. بر این اساس با توجه به تأثیر اخلاق رابطه‌ای پیشنهاد می‌شود که متغیر مذکور در پایداری ازدواج مورد توجه قرار گیرد.
کلیدواژه‌ها:	
اخلاق رابطه‌ای،	
موفقیت ازدواج،	
شکست ازدواج،	
پایداری زناشویی،	
طلاق	

*نویسنده مسئول:

پست الکترونیکی: khojasteh_r@scu.ac

استناد به این مقاله:

خجسته مهر، رضا، خرسندی، زهرا، عباسپور، ذبیح‌الله (۱۴۰۱). اخلاق رابطه‌ای به‌عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست در ازدواج. *روانشناسی خانواده*، (۲)۹، ۱۱۵-۱۲۹.

وجود یک ازدواج رضایتمندانه، محل تلاقی و تبادل احساسات و عواطف مثبت بین زوجین است و تشکیل خانواده بهنجار نقش مهمی در سلامت، کیفیت زندگی و بهزیستی کل جامعه دارد (Fitness, 2001). از طرفی شکست در زندگی زناشویی آسیب‌های عمیق و گسترده‌ای به افراد و خانواده‌ها وارد می‌آورد به همین دلیل در دهه‌های اخیر متخصصان حوزه خانواده به مطالعه سازوکارهای مؤثر در ایجاد یک ازدواج موفق علاقه‌مندند (Kaslow, 2000). نتایج پژوهش‌های انجام شده که به بررسی عوامل مرتبط با سازگاری و ناسازگاری زناشویی در زوجین پرداخته‌اند نشان می‌دهند که عوامل متعددی همچون متغیرهای جمعیت شناختی، عوامل شخصیتی، سبک‌های دلبستگی، عوامل اجتماعی _ فرهنگی، مسائل اقتصادی، خانواده مبدأ، مشکلات جنسی و تعارض با خانواده همسر در پیش‌بینی ناسازگاری زوجین نقش مهمی ایفا می‌کنند (Besharat & Rafiezadeh, 2021; Cheraghi et al., 2019; Derakhsh et al., 2019; Hashemi Golmehar et al., 2021; Johnson, 2019; Khojasteh Mehr et al., 2006; Khojasteh Mehr et al., 2007).

یکی از متغیرهایی که در پژوهش‌های روان‌شناسی و مشاوره مورد توجه قرار گرفته و کارکرد مؤثر یک خانواده را از طریق متغیرهای مربوط به خانواده مبدأ و متغیرهای بین زوجین تحت تأثیر قرار می‌دهد، اخلاق رابطه‌ای^۱ است (Khojasteh Mehr et al., 2015). اخلاق رابطه‌ای زیربنای تئوری خانواده‌درمانی بافت نگر آبوزورمنی - نگی^۳ است که به تعادل در بده بستان^۴ در روابط و روابط منصفانه^۵ اشاره می‌کند (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986). درمانگران بافت‌نگر بر اساس دو مفروضه اساسی کار می‌کنند، نخست: اقدامات و تصمیماتی که افراد در رابطه‌شان می‌گیرند بر همه مواردی که به آن‌ها مرتبط‌اند، تأثیر می‌گذارد. دوم: روابط رضایت‌بخش و طولانی‌مدت مستلزم مسئولیت‌پذیری و توجه مسئولانه نسبت به سایر افراد رابطه است (Hulst & Sibley, 2018). واژه «اخلاق» نیز به‌عنوان عمل در نظر گرفتن تأثیر رفتار خود بر دیگری تعریف می‌شود (Goldenthal, 1993). توانایی افراد برای حفظ تعادل در بده بستان در روابط، به تجارب روابط اولیه فرد با خانواده مبدأ بستگی دارد (Boszormenyi-Nagy, 2014; Coppola et al., 2021; Hargrave & Pfitzer, 2004; Kavar et al., 2019; Shannon, 2017; Schmidt et al., 2016).

اخلاق رابطه‌ای داری دو بعد عمودی^۶ و افقی^۷ است. منظور از روابط عمودی، روابط بین اعضای دو نسل مانند پدر و مادر با فرزندان است. این روابط اگرچه عادلانه و منصفانه است اما حقوق و تکالیف به دلیل ماهیت آن، نامتقارن است. روابط افقی به روابط بین اعضای یک نسل در موقعیت‌های برابر مانند زن و شوهر، خواهر و برادر و دوستان اشاره می‌کند که انتظارات و تعهدهای برابری نسبت به یکدیگر دارند (Hargrave et al., 1991).

اخلاق رابطه‌ای از طریق فرآیندهای رابطه‌ای اعتماد^۸ و قابل‌اطمینان بودن^۹ وفاداری^{۱۰} و استحقاق^{۱۱} ارزیابی و مفهوم‌سازی می‌شود. اعتماد به‌عنوان منبع اولیه روابط در نظر گرفته می‌شود که افراد ابتدا آن را از طریق مراقبان خود دریافت می‌کنند و از طریق آن یاد می‌گیرند که با دیگران چگونه تعامل کنند؛ اعتماد چه اکتسابی باشد و چه ذاتی، به‌عنوان منشأ ایجاد روابط و موجب پایداری روابط می‌شود (Hargrave & Pfitzer, 2004). اعتماد یکی از مؤلفه‌های ضروری برای حفظ خانواده سالم و روابط درونی و بین نسلی است.

1. relational ethics

2. contextual family therapy

3. Boszormenyi-Nagy

4. give and take

5. fair

6. vertical

7. horizontal

8. trust

9. trustworthiness

10. loyalty 0

11. entitlement 1

قابل اعتماد بودن ذاتاً ارتباطی است و از طریق سرمایه گذاری شرکای مربوطه به نفع رفاه متقابل و منافع زندگیشان به وجود می آید. یک فرد تا آنجا قابل اعتماد است که بتواند به رفاه دیگران در روابط کمک کند (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986). وقتی افراد پیوستگی پاسخ مسئولانه و وفاداری را از جانب همسر خود در طول زمان مشاهده می کنند به رابطه اعتماد می کنند (Adkins, 2010). وفاداری اشاره به وجود پیوندی دارد که بین والدین و فرزندان آنها و بعدازآن با دیگر افراد مهم در زندگی فرد وجود دارد. استحقاق، شایستگی ای است که از طریق مراقبت، توجه^۲ و اعتبار بخشیدن^۳ به دیگران به دست می آید. رابطه قابل اعتماد مستلزم استحقاق است و از طریق اعتبار مناسب، والدین مسئول و توجه به توزیع عادلانه مسئولیتها و منافع رابطه ایجاد می شود (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986). این پدیده به فرد تعلق دارد و توسط هریک از اعضای خانواده که در جهت منافع و رفاه دیگری تلاش می کند به دست می آید. زمانی که تعادل رابطه تهدید می شود از طریق صحبت درباره استحقاق و شایستگیها می توان تعادل را به رابطه بازگرداند (Lyness, 2003).

درمانگران بافت نگر معتقدند که انسانها دارای حس ذاتی انصاف و عدالت در بده بستان هستند. در روابط زناشویی، زوجین مستحق تبادل احترام، توجه، عشق، صمیمیت، رشد و شکوفایی، مسئولیت مالی و وفاداری هستند (Hargrave & Pfitzer, 2004). هنگامی که افراد در روابط خود، بین تکالیف و حقوق، تعادل را احساس کنند و این تعادل برای مدتی ادامه پیدا کند به گونه ای که حقوق ذاتی افراد به بهترین نحو تأمین شوند و دیگران هم چنین رفتاری با فرد داشته باشند، این حس درونی از صاف باعث احساس خشنودی و رضایت از ازدواج میشود و افراد در آن رابطه احساس اعتماد می کنند. احساس اعتماد باعث می شود تا افراد به انجام وظیفه خود در قبال دیگری ادامه دهند (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986) و هر کدام بیشتر به انجام وظایف خود در قبال دیگری تمرکز کند تا رعایت حقوق خود از جانب طرف مقابل (Dankoski & Deacon, 2000) و حقوق سالمی را توسعه دهند که شامل انتظارات انعطاف پذیر برای توجه به یکدیگر در رابطه است؛ البته با درک این مسئله که چنین توجهی باید متقابل باشد (Boszormenyi-Nagy et al., 1991). افرادی که روابط خود را منصفانه می دانند برای حفظ رابطه تلاش می کنند و افرادی که رابطه خود را غیرمنصفانه می دانند برای آن تلاش نمی کنند (Munsch, 2018) از سوی دیگر عدم تعادل یا بی عدالتی در تراز پرداخت از تکالیف و حقوق می تواند به ایجاد حقوق مخربی منجر شود و فرد حس کند که یک حق ذاتی دارد تا از افراد بخواهد به روشهای خاصی رفتار کنند تا عدم تعادل گذشته او جبران شود. اغلب اوقات این حقوق مخرب از رابطه ای به رابطه دیگر (ازدواج) انتقال داده می شوند و چون طرفهای مقابل مقصر نیستند این رابطه های نامتعادل کاملاً پایدار و جاودان شده و به حقوق مخرب دیگری منجر می شوند. اخلاق در روابط زناشویی ممکن است به دلایل مختلفی دچار عدم تعادل شود (Eddy et al., 2022; Kavar et al., 2019). این عدم تعادل رابطه ها عامل آشفته گی و عدم سلامت رابطه های صمیمانه است. حقوق ضایع شده فرد باعث جبران خسارت به طور خودخواهانه و بدون احساس پشیمانی می شود، بسیاری از این روشها، شامل نگرش پارانوییدی، خصومت، گسستن پیوند عاطفی و رفتارهای مخرب هستند (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986; Pourmohseni Koluri & Ranjbar, 2022). افراد توجه و مراقبت، حمایت و مسئولیت پذیری را به صورت متقابل تجربه نمی کنند، و اعتمادشان نسبت به همسر و رابطه کم، پیوندهای عاطفی و وفاداری بین آنها سست می شود که نتایج آن می تواند احساس تنهایی و افسردگی، اعتیاد، پیمان شکنی، بیماری های روان تنی، بی خوابی، بی اشتها، روابط راکد و اختلال در عملکرد جنسی باشد (Grames et al., 2008).

- 1 relational
- 2 merit
- 3 caring
4. consideration
- 5 crediting
6. paranoid attitude
7. hostility

تاکنون پژوهش‌های زیادی در زمینه عوامل مرتبط با اخلاق رابطه‌ای در روابط زوجین انجام شده‌اند؛ نتایج حاکی از آن بوده که عواملی مثل تقویت پیوند در روابط نزدیک (van der Meiden et al., 2020)، دل‌بستگی عاشقانه (Coppola et al., 2021)، خشنودی و افسردگی (McPhee et al., 2019)، چرخه رابطه (Shannon, 2017)، کیفیت زناشویی (Sanamnejad et Khojaste Mehr et al., 2012)، صمیمیت زناشویی (Moradi et al., 2020; Khojaste Mehr et al., 2015)، رضایت زناشویی (Gangamma et al., 2012; al., 2021)، سطح ارتباطات زناشویی و عملکرد جنسی (Khojasteh Mehr et al., 2015)، تعهد زناشویی (Afshari, 2014) با اخلاق رابطه‌ای مرتبط بوده‌اند.

روانشناسی مثبت که تمرکز آن به جای آسیب‌شناسی فردی بر نقاط قوت شخصیتی است عواملی از جمله انصاف، درک کردن، تحسین کردن، فداکاری و بخشش را به‌عنوان فضیلت‌های زناشویی در بافت رابطه زوجی معرفی کرده است. فضیلت‌های زناشویی بر کیفیت، ثبات و سازگاری زناشویی اثر می‌گذارند که در جامعه ایران نیز پروفایل فضیلت‌های زناشویی مورد ارزیابی قرار گرفته است (Khojaste Mehr et al., 2022).

انجام این پژوهش باتوجه به اهمیت بنیان خانواده در بافت جامعه ایران، لزوم یافتن پیش‌بین‌های ازدواج موفق، تأثیر اخلاق رابطه‌ای از لحاظ نظری و تجربی در بسیاری از حیطه‌های عملکرد زناشویی و ایفای نقش پایدار در کیفیت و رضایت زناشویی به‌عنوان یک فضیلت زناشویی و همچنین پیشنهاد آزمون این نظریه در پیش‌بینی موفقیت و شکست ازدواج (Hargrave et al., 1991) می‌تواند دستاوردی جدید برای پژوهش‌ها و نظریه‌های مربوط به روابط بین زوجین محسوب شود و به جامعه در کنترل وضعیت زناشویی کمک شایانی کند. براین اساس هدف پژوهش حاضر تعیین اخلاق رابطه‌ای به‌عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان است. بنابراین انتظار می‌رود که هر یک از مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در خانواده اصلی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) و مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در روابط بین زوجین (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان باشد و همچنین انتظار می‌رود که ترکیب خطی مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در خانواده اصلی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) و مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در روابط بین زوجین (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان باشد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

طرح پژوهش حاضر همبستگی و از نوع تحلیل ممیز است که در آن رابطه بین متغیرها برحسب اهداف پژوهش تحلیل می‌شود. جامعه آماری این پژوهش کلیه زنان متقاضی طلاق و عادی شهر اهواز بودند که از بین آن‌ها تعداد ۱۵۰ زن متقاضی طلاق و ۱۵۰ زن عادی با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. منظور از زنان متقاضی طلاق، آن‌هایی بودند که در فاصله زمانی انجام این پژوهش جهت تقاضای طلاق به دادگستری شهر اهواز مراجعه نمودند. ابتدا از زنان متقاضی طلاق خواسته شد تا به پرسشنامه جمعیت شناختی محقق ساخته و مقیاس اخلاق رابطه‌ای پاسخ دهند. سپس با توجه به ویژگی‌های جمعیت شناختی زنان متقاضی طلاق از جمله سطح تحصیلات، وضعیت اشتغال و حداقل دو سال زندگی مشترک، از زنان عادی شهر اهواز که به‌صورت داوطلب در دسترس بودند با مراجعه به مکان‌های عمومی نظیر پارک‌ها، آرایشگاه‌ها و باشگاه‌های ورزشی، خواسته شد به پرسشنامه جمعیت شناختی محقق ساخته و مقیاس اخلاق رابطه‌ای پاسخ دهند. معیارهای شرکت در گروه زنان عادی عبارت بودند از: نداشتن بیماری پزشکی و روان‌پزشکی جدی مستلزم مصرف دارو، نداشتن سابقه رجوع به دادگاه خانواده، نداشتن سابقه طلاق و تکمیل پرسشنامه‌ها. دامنه سنی گروه زنان متقاضی طلاق از ۱۸ تا ۴۹ سال با میانگین ۳۰/۱۶ و گروه زنان عادی از ۲۰ تا ۵۶ سال با میانگین ۳۶/۰۴ بود.

1. discriminant analysis
2. Relational Ethic Scale

ابزار سنجش

مقیاس اخلاق رابطه‌ای: این مقیاس دارای ۲۴ ماده می‌باشد که به صورت لیکرت پنج‌درجه‌ای از یک (کاملاً مخالفم) تا پنج (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود (Hargrave et al., 1991). شامل دو مؤلفه عمودی و افقی هست. اخلاق رابطه‌ای عمودی به خانواده اصلی فرد و دورانی که فرد کودکی خود را در آنجا گذرانده مربوط می‌شود که سؤالات ۱ تا ۱۲ را شامل می‌شود. اخلاق رابطه‌ای افقی به روابط فعلی فرد با همسرش مربوط می‌شود که سؤالات ۱۳ تا ۲۴ را شامل می‌شود. همچنین هر کدام از مؤلفه‌های عمودی و افقی دارای سه عامل می‌باشند که عدالت و اعتماد عمودی، وفاداری عمودی^۲ و حقوق عمودی^۳ مربوط به مؤلفه عمودی و عدالت و اعتماد افقی^۴، وفاداری افقی^۵ و حقوق افقی^۶ مربوط به مؤلفه افقی می‌باشند. برخی از عبارات به عنوان نمونه عبارت‌اند از: «گاهی اوقات خانواده‌ام از من به طور غیرمنصفانه‌ای بهره‌کشی می‌کردند» (عدالت و اعتماد عمودی) «من همچنان به دنبال برقراری روابط نزدیک‌تر با خانواده‌ام هستم» (وفاداری عمودی) «خانواده‌ام آنطور که شایسته بود به من عشق و محبت می‌ورزیدند» (استحقاق عمودی) «تعاملات من و همسر منصفانه بود» (عدالت و اعتماد افقی) «سعی می‌کردم نیازهای عاطفی همسر را برآورده کنم» (وفاداری افقی) «وقتی عصبانی می‌شدم خشم خودم را بر سر همسر خالی می‌کردم» (استحقاق افقی). به علاوه برخی سؤالات به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمرات بالاتر در هر عامل و نمره کل نشان دهند سطح بالاتر اخلاق رابطه‌ای است.

(Hargrave et al., 1991) با استفاده از آلفای کرونباخ، پایایی مؤلفه عمودی را ۰/۹۱، مؤلفه افقی ۰/۹۴ و پایایی کل آن را ۰/۹۳ گزارش کرده‌اند. همچنین روایی همزمان آن را با پرسشنامه‌ی سازگاری زناشویی^۷ و پرسشنامه‌ی اقتدار شخصی^۸ نشان دادند. ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی مقیاس اخلاق رابطه‌ای نیز در چند پژوهش بررسی و تأیید شده است (Afshari, 2014; Khojasteh Mehr et al., 2021; Khojasteh Mehr et al., 2015). در این پژوهش‌ها، ضرایب آلفای کرونباخ برای مؤلفه عمودی از ۰/۸۶ تا ۰/۸۷، مؤلفه افقی ۰/۸۹ و برای کل مقیاس از ۰/۸۹ تا ۰/۹۲ به دست آمد. این ضرایب، همسانی درونی نسخه فارسی مقیاس اخلاق رابطه‌ای را در سطح $P < 0.001$ تأیید می‌کنند (Afshari, 2014; Khojasteh Mehr et al., 2021; Khojasteh Mehr et al., 2015).

روایی سازه نسخه فارسی مقیاس اخلاق رابطه‌ای از طریق اجرای همزمان مقیاس ارزیابی رابطه (RAS)^۹ (Khojasteh Mehr et al., 2021)، سنجح ادراک انصاف (MEP)^{۱۰} (Khojasteh Mehr et al., 2021; Afshari, 2014) و پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^{۱۱} (Afshari, 2014) محاسبه شد و مورد تأیید قرار گرفت. این ضرایب در سطح $P < 0.001$ معنادار بودند (Afshari, 2014; Khojasteh Mehr et al., 2021). نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز ساختار ۶ عاملی مقیاس اخلاق رابطه‌ای را در یک نمونه ایرانی مورد تأیید قرارداد (Khojasteh Mehr et al., 2021).

در این پژوهش پایایی مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. برای بررسی روایی سازه همزمان، این مقیاس با مقیاس سازگاری زناشویی^{۱۲} (DAS) همبسته شد و نتایج نشان داد که هر کدام از خرده مقیاس‌های اخلاق رابطه‌ای (مؤلفه‌های

-
1. vertical trust and justice
 2. vertical loyalty
 3. vertical entitlement
 4. horizontal trust and justice
 5. horizontal loyalty
 6. horizontal entitlement
 7. Dyadic Adjustment Scale
 8. Personal Authority in the Family System questionnaire
 9. Relational Assessment Scale
 - 1 . Perceived Equity Measure 0
 - 1 . Enriching and Nurturing Relationship Issue
 - 1 . Dyadic Adjustment Scale 2

اعتماد، وفاداری و استحقاق عمودی و مؤلفه‌های اعتماد، وفاداری و استحقاق افقی) رابطه معنی‌داری با مقیاس سازگاری زناشویی دارند ($P < 0.001$).

پرسشنامه جمعیت شناختی محقق ساخته: اطلاعات جمعیت شناختی با پرسشنامه محقق ساخته حاوی ۷ ماده جمع‌آوری شد. این ماده‌ها شامل: سن، مدت ازدواج، تعداد فرزندان، محل زندگی، میزان تحصیلات، وضعیت اشتغال و اینکه چه کسی متقاضی طلاق بوده، است.

یافته‌ها

اطلاعات مربوط به شاخص‌های توصیفی در جدول ۱ ارائه شده است. این جدول اطلاعات مربوط به میانگین و انحراف معیار متغیرهای پیش‌بین را برای زنان متقاضی طلاق و عادی نشان می‌دهد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای برای افراد گروه متقاضی طلاق و عادی

متغیر	زنان متقاضی طلاق		زنان عادی	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
نمره کل اخلاق عمودی	۴۱/۳۱	۷/۶۲	۴۶/۳۹	۶/۷۰
اعتماد و عدالت	۱۹/۵۴	۴/۲۷	۲۲/۳۳	۳/۸۴
وفاداری	۱۱/۱۷	۲/۰۳	۱۲/۲۹	۱/۶۹
استحقاق	۱۰/۵۰	۲/۶۵	۱۱/۷۷	۲/۱۸
نمره کل اخلاق افقی	۳۲/۷۵	۴/۹۲	۴۶/۹۹	۶/۳۳
اعتماد و عدالت	۱۲/۲۱	۳/۶۷	۲۳/۵۸	۴/۰۷
وفاداری	۹/۸۳	۲/۱۶	۱۲/۷۹	۱/۶۰
استحقاق	۱۰/۷۱	۲	۱۰/۶۱	۲/۰۴

اطلاعات به‌دست‌آمده مربوط به پیش‌فرض‌هایی که برای استفاده از آزمون تحلیل تمیز باید رعایت شود، نشان‌دهنده این بود که می‌توان در این پژوهش از روش تحلیل تمیز استفاده کرد. عمده‌ترین روش برای بررسی طبیعی بودن توزیع فراوانی داده‌ها، استفاده از نمره‌های کشیدگی و چولگی است. با توجه به معیار نرمال بودن، متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچک‌تر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچک‌تر از ۱۰ هستند و لذا تخطی از نرمال بودن داده‌ها قابل مشاهده نیست.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل ممیز به روش همزمان و گام‌به‌گام استفاده شده است. در روش همزمان تمامی متغیرها در تفکیک دو گروه در نظر گرفته می‌شوند و در روش گام‌به‌گام همانطور که در جدول ۲ آمده است، کارآمدترین متغیرها باقی می‌مانند. با توجه به جدول ۲ و ۳، در هر دو روش با توجه به مقدار لامبدای کوچک و مجذور کای بزرگ و سطح معنی‌داری $P < 0.001$ ، تابع ممیز به‌دست‌آمده از قدرت تشخیصی خوبی برای تبیین واریانس متغیر وابسته یعنی موفقیت و شکست در ازدواج (در گروه زنان متقاضی طلاق و عادی) برخوردار است؛ بنابراین ترکیب خطی تأیید می‌گردد. جدول ۴، ضرایب را برای دستیابی به تابعی که به بهترین نحو بتواند دو گروه را از هم تفکیک کند، نشان می‌دهد.

جدول ۲. یافته‌های تابع ممیز متعارف به روش تحلیل همزمان (۶ متغیر پیش‌بین) و گام‌به‌گام (۳ متغیر پیش‌بین)

اطلاعات مربوط به تابع ممیز	تحلیل ممیز به روش همزمان	تحلیل ممیز به روش گام‌به‌گام
تعداد تابع	۱	۱
مقدار ویژه	۲/۳۶	۲/۲۸
درصد واریانس	۱۰۰	۱۰۰
همبستگی متعارف	۰/۸۳	۰/۸۳
مجذور اتا	۰/۶۸	۰/۶۸
لامبدای ویلکز	۰/۲۹	۰/۳۰
مجذور کای	۳۵۷/۹۷۴	۳۵۳/۰۳
درجه آزادی	۶	۳
معنی‌داری تابع ممیز	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
مرکز واره داده‌ها		
زنان متقاضی طلاق	-۱/۵۳	-۱/۵۰
زنان عادی	۱/۵۳	۱/۵۰
درصد صحت پیش‌بینی عضویت گروهی	۹۴٪	۹۴٪
ضریب کاپا	۰/۸۵	۰/۸۶
سطح معنی‌داری ضریب کاپا	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

جدول ۳. خلاصه یافته‌های تحلیل ممیز گام‌به‌گام همراه با لامبدای ویلکز ۳ متغیر پیش‌بین

مرحله	متغیرهای وارد شده	لامبدای ویلکز	درجه آزادی			F دقیق		معنی‌داری
			۱	۲	۳	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	
۱	اعتماد افقی	۰/۳۱	۱	۱	۲۹۸	۱	۶۴۳/۴۳	۰/۰۰۱
۲	وفاداری افقی	۰/۳۱	۲	۱	۲۹۸	۲	۳۲۹/۰۳	۰/۰۰۱
۳	استحقاق افقی	۰/۳۰	۳	۱	۲۹۸	۳	۲۲۵/۸۷	۰/۰۰۱

جدول ۴. ضرایب استاندارد، ضرایب غیراستاندارد و ضرایب ساختاری به روش همزمان و گام‌به‌گام

متغیر	به روش همزمان		به روش گام‌به‌گام	
	ضریب استاندارد	ضریب غیراستاندارد	ضریب استاندارد	ضریب غیراستاندارد
اعتماد و عدالت عمودی	۰/۱۶	۰/۰۸	-	-
وفاداری عمودی	۰/۱۲	۰/۰۶	-	-
استحقاق عمودی	-۰/۱۸	-۰/۰۷	-	-
اعتماد و عدالت افقی	۰/۹۲	۰/۰۷	۰/۹۲	۰/۲۳
وفاداری افقی	۰/۱۷	۰/۰۹	۰/۲۰	۰/۱۰
استحقاق افقی	-۰/۲۰	-۰/۱۰	-۰/۱۸	-۰/۰۹
عدد ثابت	-	-۴/۹۳	-	-۴/۴۶

معادله تابع ممیز با استفاده از ضرایب غیر استاندارد نوشته می‌شود. معادله پیش‌بین به روش همزمان و گام‌به‌گام به صورت زیر است:

$$Y = -4/93 + 0/08(X_1) + 0/06(X_2) - 0/07(X_3) + 0/07(X_4) + 0/09(X_5) - 0/10(X_6)$$

$$Y = -4/46 + 0/23(X_1) + 0/10(X_2) - 0/09(X_3)$$

خجسته مهر و همکاران: اخلاق رابطه‌ای به عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست در ازدواج

جهت آزمون دو بعد مؤلفه‌های عمودی و افقی در پیش‌بینی موفقیت و شکست ازدواج، آزمون تحلیل تمیز به روش هم‌زمان و گام‌به‌گام انجام گردید که خلاصه‌ی یافته‌های تابع ممیز در جدول ۵ ارائه شده است. هم در تحلیل ممیز به روش هم‌زمان و هم به روش گام‌به‌گام که ترکیب نمره‌ی کل دو متغیر اخلاق عمودی و اخلاق افقی باهم وارد تحلیل شدند، با توجه به مقدار لامبدای کوچک و مقدار مجذور کای بالا و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱، می‌توان گفت که تابع ممیز به دست آمده از هر دو روش از قدرت تشخیصی خوبی برای تبیین واریانس متغیر وابسته یعنی موفقیت و شکست ازدواج زنان متقاضی طلاق و عادی برخوردار هست؛ بنابراین هر دو بعد تأیید می‌گردد.

جدول ۵. خلاصه یافته‌های تابع ممیز متعارف به روش هم‌زمان و گام‌به‌گام

اطلاعات مربوط به تابع ممیز	تحلیل ممیز به روش هم‌زمان	تحلیل ممیز به روش گام‌به‌گام
تعداد تابع	۱	۱
مقدار ویژه	۱/۵۹	۱/۵۸
درصد واریانس	۱۰۰	۱۰۰
همبستگی متعارف	۰/۷۸	۰/۷۸
مجذور اتا	۰/۶۱	۰/۶۱
لامبدای ویلکز	۰/۳۸	۰/۳۸
مجذور کای	۲۸۲/۹۴۷	۲۸۲/۷۱۱
درجه آزادی	۲	۲
معنی‌داری تابع ممیز	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
مرکز واره داده‌ها		
زنان متقاضی طلاق	-۱/۲۵	-۱/۲۵
زنان عادی	۱/۲۵	۱/۲۵
درصد صحت پیش‌بینی عضویت گروهی	۹۲٪	۹۲٪
ضریب کاپا	۰/۸۰	۰/۷۹
سطح معنی‌داری ضریب کاپا	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

برای مشخص کردن قدرت پیش‌بین هر کدام از دو بعد (عمودی و افقی) از تحلیل ممیز به روش گام‌به‌گام همراه با لامبدای ویلکز استفاده شد که در جدول ۶ با توجه به مقدار لامبدای کوچک و مقدار مجذور کای بالا و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱، می‌توان به این نتیجه رسید که اخلاق رابطه‌ای افقی از قدرت پیش‌بین بالاتری برخوردار است.

جدول ۶. خلاصه یافته‌های تحلیل ممیز به روش گام‌به‌گام همراه با لامبدای ویلکز ۲ متغیر پیش‌بین

مرحله	متغیرهای وارد شده	لامبدای ویلکز	درجه آزادی		F دقیق	
			۱	۲	آماره	درجه آزادی
۱	اخلاق عمودی	۰/۸۸	۱	۲۹۸	۳۸/۹۲	۱
۲	اخلاق افقی	۰/۳۸	۱	۲۹۸	۴۷۲/۷۶	۱

در جدول ۷ نتایج تحلیل ممیز تفکیکی جهت تعیین توان پیش‌بینی هر یک از مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای به صورت تفکیکی ارائه شده است. مطابق مندرجات جدول با توجه به لامبدای کوچک و مقدار مجذور کای بالا و سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ مؤلفه‌های اعتماد و عدالت عمودی، وفاداری عمودی، استحقاق عمودی، اعتماد و عدالت افقی و وفاداری افقی به صورت جداگانه از قدرت تشخیص و تفکیک بهتری برای تبیین برخوردار هستند. هر کدام از متغیرها که لامبدای کوچک‌تر و مقدار ویژه، آماره‌ی مجذور کای و یا همبستگی متعارف آن بزرگ‌تر باشد از قدرت تشخیصی بهتری برخوردار است. متغیر استحقاق افقی (در روابط زناشویی) در سطح معنی‌داری ۰/۶۹ قرار دارد که معنی‌دار نیست و به‌تنهایی نمی‌تواند از قدرت تشخیص و تفکیک برای تبیین متغیر وابسته یعنی موفقیت و شکست ازدواج در زنان متقاضی طلاق و عادی برخوردار باشد؛ بنابراین تمامی مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای به صورت جداگانه به استثنای استحقاق افقی تأیید می‌گردد.

جدول ۷ آزمون تحلیل ممیز تفکیکی زنان متقاضی طلاق و عادی

متغیر پیش‌بین	تعداد تابع	مقدار ویژه	درصد واریانس	همبستگی متعارف	لامبدا ویلکز	مجذور کای	درجه آزادی	معنی‌داری تابع ممیز	ضریب غیر-استاندارد	عدد ثابت	ضریب کاپا	معنی-داری ضریب کاپا	مرکز متقاضی طلاق	واره‌ها عادی	درصد صحت پیش-بین
اعتماد عمودی	۱	۰/۱۱	۱۰۰	۰/۳۲	۰/۸۹	۳۳/۲۵	۱	۰/۰۱	۰/۲۴	۵/۱۵	۰/۲۶	۰/۰۰	۰/۳۴	-۰/۳۴	۰/۵۸
وفاداری عمودی	۱	۰/۰۹	۱۰۰	۰/۲۸	۰/۹۱	۲۵/۵۶	۱	۰/۰۱	۰/۵۳	-۶/۲۵	۰/۲۲	۰/۰۰	۰/۲۹	-۰/۲۹	۰/۴۹
استحقاق عمودی	۱	۰/۰۶	۱۰۰	۰/۲۵	۰/۹۳	۱۹/۶۰	۱	۰/۰۱	۰/۴۱	-۴/۵۷	۰/۲۰	۰/۰۰	۰/۲۶	-۰/۲۶	۰/۵۷
اعتماد افقی	۱	۲/۱۵	۱۰۰	۰/۸۲	۰/۳۱	۳۴۲/۲۱	۱	۰/۰۰۱	۰/۲۵	-۴/۶۰	۰/۸۴	۰/۰۰	۱/۴۶	-۱/۴۶	۰/۹۳
وفاداری افقی	۱	۰/۶۰	۱۰۰	۰/۶۱	۰/۶۲	۱۴۱/۰۳	۱	۰/۰۰۱	۰/۵۲	-۵/۹۳	۰/۶۳	۰/۰۰۰	۰/۷۷	-۰/۷۷	۰/۷۸
استحقاق افقی	۱	/۰۰۱	۱۰۰	۰/۰۲	۰/۹۹	۰/۱۵	۱	۰/۶۹	۰/۴۹	-۵/۲۶	۰/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۴۸

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش تعیین مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در خانواده اصلی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) و مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در روابط زناشویی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) به عنوان پیش‌بین موفقیت و شکست در ازدواج زنان متقاضی طلاق و عادی بود. بر اساس نتایج پژوهش مذکور هر یک از مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای به صورت تفکیکی شامل اعتماد و عدالت عمودی، وفاداری عمودی، استحقاق عمودی، اعتماد و عدالت افقی و وفاداری افقی موفقیت و شکست ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند به‌جز مؤلفه استحقاق افقی که به‌تنهایی پیش‌بین نبود. از بین مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای، اعتماد افقی بیشترین قدرت را در پیش‌بینی موفقیت و شکست ازدواج دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که مبنای ایجاد و تداوم روابط صمیمانه زناشویی، اعتماد همسران به همدیگر و برقراری تعاملات صمیمانه است. افرادی که در گذشته اعتماد را تجربه نکرده‌اند مقاصد اعمال و رفتارهای طرف مقابل را بیشتر خصمانه برداشت کرده و از برقراری رابطه صمیمانه به دلیل ترس از قربانی شدن اجتناب می‌کنند که این پیش‌بین مشکلات زناشویی است (Pourmohseni Koluri & Ranjbar, 2022). در واقع وقتی افراد پیوستگی پاسخ مسئولانه و وفاداری را از جانب همسر خود در طول زمان مشاهده می‌کنند به رابطه اعتماد می‌کنند (Adkins, 2010). بنابراین اعتماد به‌صورت ضمنی مفاهیم استحقاق و وفاداری را در خود دارد. همچنان که اعتماد در رابطه به وجود می‌آید، افراد تعهد ترجیحی را نسبت به یکدیگر تجربه می‌کنند. وفاداری در رابطه‌های صمیمانه نیز توسعه می‌یابد و وقتی یک عدم تعادل اخلاقی وجود دارد این وفاداری می‌تواند در راستای جاودانه شدن تعاملات ناعادلانه عمل کند؛ همچنین وفاداری می‌تواند با وجود و یا عدم وجود استحقاق هم وجود داشته باشد (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986). بنابراین وفاداری، حداقلی از اعتماد را نیز در خود دارد. استحقاق عمودی شایستگی‌ای است که مربوط به فرد و خانواده مبدأ می‌باشد. در جامعه ایران با توجه به بافت فرهنگی، تأثیر خانواده مبدأ حتی زمانیکه افراد ازدواج کرده‌اند و به ظاهر از خانواده جدا شده‌اند همچنان نیز وجود دارد، اما استحقاق افقی به‌تنهایی پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان نبود. استحقاق افقی به شایستگی بین فرد و همسرش مربوط می‌شود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که به نظر می‌رسد افراد در رابطه زناشویی صرفاً براساس استحقاق تصمیم به ماندن یا ترک رابطه نمی‌گیرند. استحقاق در مراحل اولیه بروز مشکلات و درمان ظاهر خواهد شد که با بازسازی اعتماد از دست‌رفته می‌توان به آن پرداخت (Lyness, 2003). بنابراین وقتی که عدم تعادل مزمن می‌شود، مفهوم بنیادی‌تر اعتماد را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ همچنین افراد بر اساس اصل مبادله اجتماعی جهت حفظ و انحلال رابطه، عوامل دورن رابطه و عوامل برون رابطه را در نظر می‌گیرند. با توجه به بافت جامعه ایران که جمع‌گرا می‌باشد، افراد از طریق فضیلت‌هایی همچون فداکاری و بخشش، از حق خود به خاطر اهداف دیگر همچون فرزندان، خانواده مبدأ، اهمیت حفظ ازدواج و موانع طلاق می‌گذرند. بنابراین به نظر می‌رسد استحقاق افقی به‌تنهایی نمی‌تواند پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج زنان باشد. از نظر ترتیب تأثیر مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای به ترتیب از بیشتر به کمتر اعتماد و عدالت افقی، وفاداری افقی، اعتماد و عدالت عمودی، وفاداری عمودی و استحقاق عمودی را می‌توان شاهد بود.

نتایج تحلیل داده‌ها در بررسی میزان تأثیر هر یک از ابعاد عمودی و افقی اخلاق رابطه‌ای در پیش‌بینی موفقیت و شکست ازدواج زنان، نشان داد که اخلاق عمودی و افقی هر دو به‌طور جداگانه پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج بودند اما قدرت اخلاق افقی در پیش‌بینی قوی‌تر بود. علت این امر را می‌توان در اهمیت و ماهیت ازدواج دانست. در تبیین این یافته می‌توان گفت که در رابطه عمودی چون حقوق و تکالیف به دلیل ماهیت آن، نامتقارن است زمانی که فرزندان احساس بی‌عدالتی و بی‌انصافی می‌کنند عملاً نمی‌توانند برای برقراری تعادل با توجه به ساختار خانواده اقدامی انجام دهند اما در رابطه افقی حقوق و تکالیف متقارن هستند و باید برابر باشند و هر دو نفر مستحق تبادل احترام، توجه، عشق، صمیمیت، رشد و شکوفایی، مسئولیت مالی و وفاداری هستند (Hargrave & Pfitzer, 2004). بنابراین زمانیکه تعادل اخلاق به‌هردلیل نامتعادل شود افراد می‌توانند به صورت متقابل بر اساس انصاف، انتخاب کنند که عدالت را به رابطه بازگردانند و با پذیرش عدم تعادل بین نسلی قبلی و مسئولیت یکپارچگی رابطه‌ای خود باعث استحقاق، ایجاد تعادل مجدد بین حقوق و تکالیف و به دست آوردن استقلال شوند (van der Meiden et al., 2020). علاوه بر این پژوهش‌ها نشان داده‌اند به‌میزانی که زوجین بتوانند پیوند عاطفی عمیقی را با همسر خود تجربه کنند مستقل‌تر و در حل مشکلات خود و همچنین مشکلات و چالش‌های زندگی زناشویی توانمندتر می‌شوند؛ همچنین

چنانچه زوجین بتوانند با شریک زندگی خود رابطه امنی را تجربه کنند و شریک پاسخگو و مسئولی داشته باشند این تجربه می‌تواند حتی تجربیات ناامن قبلی ناشی از خانواده مبدأ را اصلاح کند (Johnson, 2019). البته با توجه به اینکه توانایی افراد برای حفظ تعادل در بده بستان به تجارب اولیه فرد با خانواده مبدأ بستگی دارد (Hargrave & Pfitzer, 2004) و در بافت جامعه ایران خانواده مبدأ، اهمیت و تأثیر زیادی دارد بنابراین اخلاق عمودی نیز پیش‌بین موفقیت و شکست ازدواج است. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین که تأثیر خانواده مبدأ را نشان می‌داد نیز همسو است (Coppola et al., 2021; Kwar et al., 2019; Schmidt et al., 2016; Shannon, 2017).

بر اساس یافته‌های پژوهش ترکیب خطی مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در خانواده اصلی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) و مؤلفه‌های اخلاق رابطه‌ای در روابط زناشویی (اعتماد و عدالت، وفاداری و استحقاق) نیز پیش‌بین موفقیت و شکست در ازدواج زنان متقاضی طلاق و عادی بود. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های پیشین است که نشان می‌داد اخلاق رابطه‌ای بر کیفیت زناشویی، صمیمیت زناشویی، رضایت زناشویی، دلبستگی عاشقانه، تقویت پیوند در روابط نزدیک، عملکرد جنسی، تعهد زناشویی، چرخه رابطه، خشنودی و افسردگی تأثیر دارد (Afshari, 2014; Coppola et al., 2021; Gangamma et al., 2012; Gangamma et al., 2015; Grames et al., 2008; Khojaste Mehr et al., 2012; 2015; McPhee et al., 2019; Moradi et al., 2020; van der Meiden et al., 2020; Sanamnejad et al., 2021; Shannon, 2017). علت این امر را می‌توان در تأثیر اخلاق رابطه‌ای بر بسیاری از کارکردهای زناشویی جستجو کرد. روابط رضایت‌بخش و طولانی‌مدت مستلزم مسئولیت‌پذیری و توجه مسئولانه نسبت به سایر افراد رابطه است (Hulst & Sibley, 2018). افرادی که روابط خود را منصفانه می‌دانند، برای حفظ رابطه تلاش می‌کنند و افرادی که رابطه خود را غیرمنصفانه می‌دانند برای آن تلاش نمی‌کنند (Munsch, 2018). بنابراین افراد هنگامی که منافعتشان به صورت عادلانه در رابطه زناشویی تأمین شود، نه تنها تمایل بیشتری برای ماندن در رابطه دارند، بلکه میل بیشتری هم به حفظ و ساختن رابطه زناشویی دارند و هر کدام از طرفین بیشتر به انجام وظایف خود در قبال دیگری تمرکز می‌کند تا رعایت حقوق خود از جانب طرف مقابل (Dankoski & Deacon, 2000)؛ دلیل دیگری برای تبیین این یافته این است که اخلاق رابطه‌ای تجربه‌ای ادراک درونی انصاف و عدالت در همه افراد است (Boszormenyi-Nagy & Krasner, 1986). انصاف به عنوان یک فضیلت که در پروفایل فضیلت‌های زناشویی در جامعه ایران نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است، ویژگی فضیلت‌ها را که با گذشت زمان ثابت و پایدار می‌مانند، داراست (Khojaste Mehr et al., 2021) بنابراین انصاف به دلیل تأثیرات پایدار و ماندگاری که از خود در روابط برجای می‌گذارد در درازمدت منجر به موفقیت و شکست ازدواج می‌شود.

در نهایت می‌توان به این نتیجه رسید که در همه روابط مطمئناً دوره‌هایی از بحران و مشکلات وجود دارد که توازن اخلاق رابطه‌ای را تحت تأثیر قرار می‌دهد از جمله: تجربیات نامتعادل اخلاق رابطه‌ای در خانواده مبدأ (Boszormenyi-Nagy, 2014)، وقوع مشکلاتی که تعادل قدرت را در رابطه بر هم می‌زند و موجب آسیب می‌شود مثل خیانت زناشویی (Kwar et al., 2019)، تغییرات در چرخه رابطه که موجب تغییر نقش‌ها می‌گردد مثل بارداری (Eddy et al., 2022) در چنین زمان‌هایی از تغییران ناگهانی، رابطه نامتعادل می‌شود؛ زوجین می‌توانند از طریق اخلاق رابطه‌ای و انصاف تعادل را به رابطه بازگردانند در غیر اینصورت ممکن است که رابطه از هم بپاشد.

این مطالعه نیز مانند سایر پژوهش‌ها، در مراحل انجام با برخی محدودیت‌ها همراه بوده است که در پژوهش‌های آینده باید به آن‌ها توجه کرد. در این پژوهش تنها زنان مورد بررسی قرار گرفتند، لذا امکان تعمیم نتایج به هر دو جنس با محدودیت مواجه است. نتایج این مطالعه محدود به شهر اهواز است، بنابراین تعمیم آن به زنان شهرهای دیگر باید توأم با احتیاط باشد. همچنین توصیه می‌شود در پژوهش‌های آتی وضعیت مردان هم مورد بررسی قرار گیرد تا ضمن امکان مقایسه بین جنسیتی، تصویر جامع‌تری از چگونگی تأثیر اخلاق رابطه‌ای در روابط زوجین به دست آید و از جامعه عمومی هم نمونه‌گیری صورت گیرد تا نتایج مطالعه محدود به قشر خاصی نباشد و امکان تعمیم بیشتر فراهم گردد. با توجه به اهمیت اخلاق رابطه‌ای در پایداری روابط زناشویی به روانشناسان و مشاوران خانواده توصیه می‌شود در برنامه‌های خود آموزش اخلاق رابطه‌ای را در اولویت قرار دهند.

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از تمامی شرکت‌کنندگان جهت شرکت در پژوهش تشکر و قدردانی نمایند.

تضاد منافع

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد گروه مشاوره خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز است و در آن هیچ تعارض منافی وجود ندارد.

References

- Adkins, K. S. (2010). *A contextual family therapy theory explanation for intimate partner violence* (Doctoral dissertation, The Ohio State University).
- Afshari, H. (2014). *The components of relational ethics as a predictor of intimacy and marital commitment in female employees The Shahid Chamran University of Ahvaz*. [master's thesis, The Shahid Chamran University of Ahvaz]. [In Persian]
- Besharat, M. A., & Rafiezadeh, B. (2021). Prediction of sexual satisfaction and marital adjustment levels according to job variables, commitment, intimacy, and sexual knowledge and attitude. *Journal of Family Psychology*, 3(1), 31-46. [In Persian]
- Boszormenyi-Nagy, I. (2014). *Foundations of Contextual Therapy: Collected Papers of Ivan: Collected Papers Boszormenyi-Nagy*. Routledge .
- Boszormenyi-Nagy, I., & Krasner, B. R. (1986). *Between give and take: A clinical guide to contextual therapy*. New York, NY: Brunner/Mazel. Inc.
- Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Motabi, F., Panaghi, L., & Sadeghi, M. S. (2019). Beyond the Couple: A Qualitative Analysis of Successful In-law Relationships in Iran. *Family process*, 58(4), 936-953. <https://doi.org/10.1111/famp.12389>.
- Coppola, J., Gangamma, R., Kavar, C., Patton, R., & Ramadoss, K. (2021). Adult Romantic Attachment and Relational Ethics: A Dyadic Analysis of Couples in Therapy. *Contemporary Family Therapy*, 43(3), 234-247.
- Dankoski, M. E., & Deacon, S. A. (2000). Using a feminist lens in contextual therapy. *Family Process*, 39, 51-66. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2000.39107.x>
- Derakhsh, A., Aslani, K., & Korae, A. (2019). Formulation of Successful Marriage Model: A Qualitative study. *Women Studies*, 10(27), 73-97. doi: 10.30465/ws.2019.4030. [In Persian]
- Eddy, B. P., Springer, P., Sibley, D. S., Turns, B., & Fife, S. T. (2022). Keeping the Ledger Balanced during Pregnancy. *International Journal of Systemic Therapy*, 33(2), 87-108
- Fitness, J. (2001). Betrayal, rejection, revenge, and forgiveness: An interpersonal script approach. *Interpersonal rejection*, 73-103 .
- Gangamma, R., Bartle-Haring, S., & Glebova, T. (2012). A study of contextual therapy theory's relational ethics in couples in therapy. *Family Relations*, 61(5), 825-835.
- Gangamma, R., Bartle-Haring, S., Holowacz, E., Hartwell, E. E., & Glebova, T. (2015). Relational ethics, depressive symptoms, and relationship satisfaction in couples in therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 41(3), 354-366 .

- Goldenthal, P. (1993). *Contextual family therapy: Assessment and intervention procedures*. Professional Resource Press .
- Grames, H. A., Miller, R. B., Robinson, W. D., Higgins, D. J., & Hinton, W. J. (2008). A test of contextual theory: The relationship among relational ethics, marital satisfaction, health problems, and depression. *Contemporary Family Therapy, 30(4)*, 183-198 .
- Hargrave, T. D., & Pfitzer, F. (2004). *The new contextual therapy: Guiding the power of give and take*. Routledge .
- Hargrave, T. D., Jennings, G., & Anderson, W. (1991). The development of a relational ethics scale. *Journal of Marital and Family Therapy, 17(2)*, 145-158 .
- Hashemi Golmehar, M., Amanuelahi, A., Farhadi, H., Aslani, K., & Rajabi, G. (2021). Introducing a Successful Marriage Paradigm: A Qualitative Study. *Journal of Counseling Research, 19(76)*, 141-171.
- Hulst, A. E. S., & Sibley, D. S. (2018). *Contextual Therapy for Family Health: Clinical Applications*. Routledge.
- Johnson, S. M. (2019). *Attachment theory in practice: Emotionally focused therapy (EFT) with individuals, couples, and families*. Guilford Publications .
- Kaslow, F. W. (2000). Continued evolution of family therapy: The last twenty years. *Contemporary Family Therapy, 22(4)*, 357-386 .
- Kawar, C., Coppola, J., & Gangamma, R. (2019). A contextual perspective on associations between reported parental infidelity and relational ethics of the adult children. *Journal of marital and family therapy, 45(2)*, 354-363 .
- Khojaste Mehr, R., Ahmadi, A., Soodani, M., & shiralinia, k. (2015). The effectiveness of Fairness-based Contextual Therapy on emotional intimacy and marital quality of couples. *Journal of Applied Psychology, 9(3)*, 79-96. [In Persian]
- Khojasteh Mehr, R., Esmaili Babadi, N., Abbaspour, Z. (2021). Evaluation of psychometric properties of the Relational Ethics Scale (RES). *Journal of Family Psychology, 4(2)*, 61-74. [In Persian]
- Khojasteh Mehr, R., Ghanbari, Z., & Abbaspour, Z. (2015). The Study of the Direct and Indirect Effect of Relational Ethics on Depression and Sexual Dysfunction Mediation with Marital Satisfaction and Level of Communication. *Journal of Applied Psychological Research, 5(4)*, 157-170. [In Persian]
- Khojasteh Mehr, R., Shokrkon, H., & Aman Allahi, A. (2007). Prediction of Success and Failure of Marital Relationship Based on Social Skills. *Modern psychological research, 2(6)*, 33-. [In Persian]
- Khojasteh Mehr, R., Faramarzi, S., & Rajabi, G. (2012). (2012). The Role of Equity Perception in Marital Quality in Married Employees in Ahvaz Organizations. *Journal of Psychological Studies, 8(1)*, 31-50. doi: 10.22051/psy.2012.1527 [In Persian]
- khojastehmehr, R., shirmardi, S., & beshlideh, K. (2021). Psychometric properties of the Marital Virtues Profile (MVP) in an Iranian sample. *Journal of Family Psychology, 7(2)*, 75-88. doi: 10.22034/ijfp.2021.247279. [In Persian]
- Lyness, K. P. (2003). Extending emotionally focused therapy for couples to the contextual realm: Emotionally focused contextual therapy. *Journal of Couple & Relationship Therapy, 2(4)*, 19-32.
- McPhee, D. P., Austin, K. L., & Eichenberger, L. R. (2019). Using contextual therapy to treat depression with couples. *The American Journal of Family Therapy, 47(5)*, 275-292 .

- Moradi, G., kakaberaei, K., afshary, K. (2020). Investigating The Mediator Role of Social Problem Solving in Relationship Between Relations Ethics with Marital intimacy. *Psychological Methods and Models*, 10(38), 147-162. [In Persian]
- Munsch, C. L. (2018). Correction: "her support, his support: Money, masculinity, and marital infidelity" *American sociological review* 80 (3): 469-95. *American Sociological Review*, 83(4), 833-838.
- Pourmohseni Koluri, F., & Ranjbar, H. (2022). The role of victim sensitivity, hostile attribution bias and anger rumination in predicting marital status. *Journal of Family Psychology*, 8(2), 73-85. doi: 10.52547/ijfp.2022.536891.0
- Sanamnejad, A., Ghamari Givi, H., Sheykholeslami, A., & Rezaii Sharif, A. (2021). Comparison of the Effectiveness of Contextual Therapy Fair-Centered and Emotion-Focused Therapy on the Marital Quality and Marital Conflict. *Family Counseling and Psychotherapy*, 10(2), 1-40. [In Persian] .
- Schmidt, A. E., Green, M. S., Sibley, D. S., & Prouty, A. M. (2016). Effects of parental infidelity on adult children's relational ethics with their partners: A contextual perspective. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 15(3), 193-212.
- Shannon, S. T. (2017). *Relational ethics and relationship cycling* (Doctoral dissertation, The Ohio State University).
- van der Meiden, J., Verduijn, K., Noordegraaf, M., & van Ewijk, H. (2020). Strengthening connectedness in close relationships: a model for applying contextual therapy. *Family process*, 59(2), 346-360.

COPYRIGHTS

©2022 by the authors. Licensee Family Psychology Association of Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

